

Ömer KEMİKSİZ

Dr. Öğr. Üyesi | Assist. Prof. Dr.

Bartın Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Bölümü, Bartın-TÜRKİYE
Bartın University, Faculty of Education, Department of Turkish Language Education, Bartın-TURKEY
ORCID: 0000-0001-8628-6203
okemiksiz@bartin.edu.tr

Ortaokul Türkçe Ders Kitaplarının Söz Varlığı: Özel Adlar

Öz

Bu araştırmanın amacı, söz varlığı unsurlarından biri olan özel adların ortaokul Türkçe ders kitaplarındaki kullanım sıklığını tespit etmektir. Tarama modelinde doküman incelemesiyle yürütülen araştırmanın inceleme nesnesini ortaokul kademesinde her sınıf düzeyinden ikişer olmak üzere toplam sekiz adet Türkçe ders kitabı oluşturmuştur. Bu ders kitaplarında yer alan 255 adet okuma/serbest okuma metni özel adlar bakımından incelenmiştir. İçerik analizi tekniğiyle tahlil edilen veriler "kişi ad ve soyadları", "hayvanlara verilen özel adlar", "yer adları", "devlet adları", "dinle ilgili adlar ve din/mezhep adları", "millet adları", "dil ve lehçe adları", "kitap, dergi, gazete ve sanat eseri adları", "tarihî olay, çağ ve dönem adları", "kurum, kuruluş, kurul adları", "yapı adları", "gezegen ve yıldız adları", "etkinlik ve özel gün adları" olmak üzere on üç kategori altında sınıflandırılmıştır. Araştırma bulgularına göre özel adların 5. sınıf ders kitaplarında 678, 6. sınıf ders kitaplarında 784, 7. sınıf ders kitaplarında 1050, 8. sınıf ders kitaplarında 1062 kez tekrar ettiği, böylece özel ad sayısının 5. sınıftan 8. sınıfa kadar kademeli şekilde arttığı belirlenmiştir. Ders kitaplarında 3574 kez tekrar eden özel adlardan en sık kullanılanların "kişi ad ve soyadları" (f=1589) ile "yer adları" (f=863) olduğu, en fazla kullanılan isimlerin ise Türk (f=116), Mustafa Kemal (Atatürk) (f=107), Anadolu (f=97), İstanbul (f=85), Karagöz (f=79), Allah (f=56) ve Mimar Sinan (f=51) şeklinde sıralandığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türkçe ders kitabı, söz varlığı, özel adlar.

Vocabulary in the Secondary School Turkish Textbooks: Proper Names

Abstract

This study aims to determine the frequency of use of proper nouns, among the vocabulary elements, in the secondary school Turkish textbooks. The study was conducted with document analysis in the survey model, and the research object consisted of eight Turkish textbooks, being two from each grade level of the secondary school. A total of 255 reading/free reading texts in these textbooks were examined in terms of proper nouns. The data analyzed through content analysis were categorized under 13 titles, being "personal names and surnames", "proper names given to animals", "place names", "state names", "religious names and religion/sect names", "nation names", "language and dialect names", "names of books, magazines, newspapers and works of art", "names of historical events, eras and periods", "names of institutions, organizations, boards", "names of structures", "names of planets and stars", "names of events and special days". According to the findings, proper names are repeated 678 times in 5th; 784 times in 6th; 1050 times in 7th; and 1062 times in 8th grade textbooks. Accordingly, it was found that the number of proper names gradually increase from 5th to 8th grades. Of all the proper names repeated 3574 times in the textbooks, the most frequently used ones are "personal names and surnames" (f=1589) and "place names" (f=863). The most used names are found to be Turk (f=116), Mustafa Kemal (Atatürk) (f=107), Anatolia (f=97), Istanbul (f=85), Karagöz (f=79), Allah (f=56) and Mimar Sinan (f=51).

Keywords: Turkish textbook, vocabulary, proper names.

Giriş

Dil, kişiler arası ilişkilerde en önemli vasıta. İnsanlar arasında anlaşmayı sağlayan dilin etkili şekilde kullanılması iletişimin kalitesine doğrudan etki etmektedir. Hem yazılı hem de sözlü iletişimde tarafların kendilerini en güzel, en doğru ve en etkili şekilde ifade edebilmeleri beklenir. Bunun da yolu dilin güzel, doğru ve etkili kullanılmasından geçmektedir. Bu konuda başarılı olabilmek için gerekli şartlardan biri de hiç kuşku yok ki kişinin sahip olduğu söz varlığıdır.

Türkçe Sözlük'te "Bir dildeki sözlerin bütünü, söz hazinesi, söz dağarcığı, sözcük hazinesi, kelime hazinesi, kelime kadrosu, vokabüler." (Türk Dil Kurumu [TDK], 2011, s. 2158) şeklinde tanımlanan söz varlığı Aksan'a (2004) göre sadece o dilin kelimelerini değil, atasözlerinin, deyimlerin, terimlerin, kalıp sözlerin, kalıplaşmış sözlerin ve çeşitli anlatım kalıplarının oluşturduğu bütünü ifade etmektedir. Demir'e (2016) göre de bir dilin söz varlığı, sözlüklerde madde başı olarak yer alan sözlerden ve sözcüklerden ibaret değildir. Dilin bünyesinde bir birikim hâlinde nesilden nesile aktarılan atasözleri, deyimler, ikilemeler, yabancı dillerden alınmış kelimeler/sözler, farklı yapılarıdaki birleşik kelimeler, kalıp sözler ve argo/jargon kabul edilen tüm sözcükler o dilin söz varlığı içinde değerlendirilir. Fransızcada vocabulaire, İngilizcede vocabulary, Almancada wortschatz ve wortbestand terimleriyle karşılanan söz varlığının kelime hazinesi, kelime dağarcığı, kelime serveti, sözcük serveti, sözcük dağarcığı, kelime kadrosu, vokabüler gibi kavramlardan çok daha geniş bir kavram olduğunu vurgulayan Baş (2006), söz varlığının neredeyse hepsi eş anlamlı olan bu kavramların tamamını toplayan en üst aşama olduğuna vurgu yapmaktadır.

"Söz varlığı sadece bir dilde birtakım seslerin bir araya gelmesiyle kurulmuş simgeler, kodlar olarak değil, aynı zamanda o dili konuşan toplumun kavramlar dünyası, maddi ve manevi kültürünün yansıtıcısı, dünya görüşünün bir kesiti olarak düşünülmelidir" (Aksan, 2004, s. 7). Bu nedenle bir dilin söz varlığı, herhangi bir toplumun yapısını, kültürünü, yaşam biçimini incelemek isteyenler için de dikkate alınması gereken unsurlardan biridir. Zira bir toplumun yaşam biçimiyle beraber dinî inançları, hangi milletlerle ne derece ilişki kurduğu, nelere değer verdiği, hatta nükteye olan eğilimi dahi hep söz varlığının incelenmesi neticesinde ortaya çıkar. Herhangi bir dili konuşan toplumu, çevresini, çevresinde meydana gelen olayları, gerçekleri kendine göre algılamakta ve ana dilinde oluşmuş kavramlarla anlatmakta, dünyaya kendi dilinin penceresinden bakmaktadır (Aksan, 2004). Çitgez'e (2018) göre de bir toplumun hayat felsefesi, dine bakış açıları, diğer uluslarla aralarında olan münasebetler, sosyal yaşantılarında neye değer verip vermedikleri, sosyal statünün belirlenmesindeki unsurlar, yeme-içme gelenekleri vs. söz varlığının incelenmesi ile ortaya çıkabilecek olgulardır. Bir dilin söz varlığını oluşturan unsurlar, o dili konuşan toplumun hayatı algılayış biçimini, maddi ve manevi kültürünü, tarihî akış içindeki seyri ve pek çok değer izlerini taşıdığından (Maden vd., 2017) "hem kişinin hem o dili kullanan milletin yaşamının aynası durumundadır" (Yıldırım, 2018, s. 302). Bundan dolayı "bir dilin söz varlığının incelenmesi, o dili konuşan insanların tarihî macerasını ve hangi milletlerle ne tür ilişkilerde bulunduğunu ortaya koyacağı gibi milletin kültür ve düşünce dünyası ile kavramlar dünyasını da gözler önüne serer" (Türk, 2018, s. 159).

Bir dilin sahip olduğu kelimelerden oluşan, dilde ortaya çıkan gelişmelerin, dilin zenginliğinin, eskiliğinin ve gelişmişliğinin, başka dillerle girdiği etkileşimlerin, dili kullanan milletin kültürel yapısının ve dilin gelişme ve değişme sürecinde geçirdiği evrelerin belirgin göstergelerinden biri olan (Yıldırım, 2018) söz varlığı, "o dilin tarihine geniş ölçüde ışık tutmakta, yüzyıllar boyunca ortaya çıkan ses, biçim, söz dizimi ve anlam değişikliklerini yansıtmakta, hangi dillerin etkisiyle ne türden değişimlerin gerçekleştiğini göstermektedir" (Aksan, 2004, s. 11). Bununla beraber söz varlığı, başlangıçtan bugüne gelinceye kadar kavramların başlarından geçenlerin, kazandıkları yeni anlam ve şekillerin anlaşılıp yorumlanması açısından da oldukça önemlidir. Sözlerin yapı ve şekil açısından yaşadığı değişimleri ifade eden sözlerin yanı sıra, sözlere

yeni anlamlar kazandırarak onları çok anlamlı hâle getiren aktarma türleri de söz varlığı açısından son derece önemlidir (Gögebakan, 2010). Bu açıdan söz varlığı; bir dilin zenginliğini göstermesi yanında o dildeki gelişim ve değişimleri takip etme adına da önemli bir göstergedir. Bu değişim ve gelişimlerde diller arasındaki etkileşim önemli rol oynamaktadır.

Toplumların tarihî süreçte birbirleriyle etkileşim hâlinde olması dillerinin de birbirinden etkilenmelerine ve diller arasında sözcük alışverişlerine neden olmuştur (Karabulut, 2019). Bu açıdan bir toplumun diğer toplumlarla ilişkisi, dilde de kendini gösterir. Bir toplum çeşitli sebeplerle herhangi bir topluma yakınlaşmaya başladığında o toplum diline ait kelimeler kendi diline girmeye başladığı gibi kendisi de ilişkinin derecesine göre o dile kelimeler vermeye başlar. Diller arasında gerçekleşen ve kaçınılmaz olan bu alışveriş hemen hemen her dilde görülür (Gül, 2008). Diller arasındaki ilişkilerin dilin söz varlığını da etkilediğine değinen Karababa'ya (2013) göre tarih boyunca toplumlar birbirleriyle çeşitli nedenlerle ve sürekli olarak ilişki içinde bulunmuşlardır. Bu durum doğal olarak dillerin de ilişki içinde olmasına sebebiyet vermiştir. Bu da dillerin söz varlıklarının başka dillerin söz varlıklarından alınan kelimeleri de kapsamasını beraberinde getirmiştir.

Milletlerin karakterleri, o milletin dilinin söz varlığı içerisine sinmiş ve bu söz varlığı sayesinde nesilden nesile aktararak devamlılığı sağlanmıştır. Bir milletin başka milletlerden kendisini farklı kılan her şeyi dili ile hayat bulur, yine dil içindeki söz varlığı sayesinde korunur, geliştirilir ve nakledilir. Söz varlığının gelişmiş olması bir milletin kültürünün zenginliğine işaret olarak kabul edilebileceği gibi her alandaki gücünün ve etkinliğinin de bir işaretidir. Düşüncenin olgunlaşması ve gelişmesi dil sayesinde mümkün olabileceği için dili gelişmiş milletlerin edebiyat, sanat ve hatta bilim alanında da ileri milletler olduğu iddia edilebilir (Pilav, 2008). Söz varlığının millette oluşturduğu mevcudiyet, binlerce yıllık kültür birikimini de beraberinde getirir. Millete mensup her birey bu birikimle yoğrulur ve bununla yetinmeyip birikime birikim katar. Söz varlığı hem bir dilin hem de o dili yazan ve konuşan kişilerin anlatım gücünü geliştirir. Dilin anlatım gücü, milletin her alandaki gücüne de karşılık gelir. Söz varlığının gücünü koruyup zenginleştirebilen milletler de her daim var olur (Baş, 2016). Bundan dolayı bir milletin güçlü olabilmesinde söz varlığı bakımından güçlü bireylere ihtiyaç vardır. Söz varlığı, dillerin ve kültürlerin gelişmişlik göstergelerinden olduğu kadar o dili kullanan bireylerin gelişimlerine de katkı sunmaktadır.

Söz varlığı ile dört temel dil becerisi olarak adlandırılan okuma, yazma, konuşma ve dinleme doğrudan ilişkilidir. Söz varlığının geliştirilmesi ile dil becerilerinin geliştirilmesi arasında sıkı bir ilişki söz konusu olduğundan dilin söz varlığından en üst düzeyde yararlanmak öğrencilerin anlama ve anlatma becerilerini olumlu yönde etkileyecektir (Demirci & Baş, 2016; Esen, 2016). “Anlama ve anlatma yeteneğinin belirleyici unsurlarından olan zengin bir söz varlığına sahip kişi genel olarak çok okuyan, çok kavram tanıyan, çok bilgisi olan, kolay iletişim kuran, anlama ve anlatma becerilerini etkili kullanan kişidir” (Çolakoğlu, 2021, s. 580). Bu sebeple insanların günlük hayatta kendilerini ifade etmeleri ve birbirleriyle iletişim sağlamaları sahip oldukları söz varlığıyla doğru orantılıdır. Yetersiz söz varlığı kişinin kendisini ifade etmesinde ve başkalarını anlamada eksikliğe sebep olacak ve bu durum sağlıklı iletişim kurmasının önünde büyük bir engel teşkil edecektir (Çetinkaya, 2020). Söz varlığı zenginliğinin öğrencinin dinlediğini ve okuduğunu daha iyi anlaması, kendini konuşarak ve yazarak daha iyi anlatmasını sağlaması açısından önemli olduğuna dikkat çeken Aktaş'a (2016) göre öğrencilerin söz dağarcığını zenginleştirmek, onları hayata hazırlamak, başarılı, öz güven sahibi ve kendilerini daha rahat anlatabilen insanlar olarak yetişmelerini sağlamak açısından da önem taşır. Toplumda başarılı bireylerin yetişmesinde söz varlığının etkisine vurgu yapan Taner-Duman'a (2019) göre de düşünürler fikirlerini dile getirirken, şair ve yazarlar etkileyici eserler ortaya koyarken, hatipler dikkat çekici, etkileyici ve başarılı konuşmalar gerçekleştirirken sahip oldukları söz varlığının enginliğine sığınarak bunları gerçekleştirir ve dili kullanırken gösterdikleri ustalıklı güzel eserlerin

ortaya çıkmasını sağlarlar. Tüm ileri toplumların ortak amacı da bu özelliklere sahip bireylerin yetiştirilmesidir. Bir ülkenin gelişip kendi vatandaşlarına yüksek kaliteli yaşam standartları sağlayabilmesi de ancak belirtilen yeterlikleri edinmiş insanların yapılandığı toplum sayesinde mümkün olabilir (Çolakoğlu, 2021).

Türkçe dersleri öğrencilerin söz varlığının geliştirilmesinde son derece önemlidir. Nitekim Türkçe Öğretim Programı'nın özel amaçlarından biri de “öğrencilerin okuduğu, dinlediği/izlediğinden hareketle, söz varlığını zenginleştirerek dil zevki ve bilincine ulaşmalarının; duygu, düşünce ve hayal dünyalarını geliştirmelerinin sağlanması” (Millî Eğitim Bakanlığı [MEB], 2019, s. 8) şeklinde ifade edilmiştir. Bu dersler bu görevini Türkçe ders kitaplarında yer alan metinler aracılığıyla gerçekleştirir. Bundan dolayı ders kitaplarına alınacak metinlerin söz varlığının içerdiği öğeler bakımından (temel söz varlığı, yabancı sözcükler, deyimler, atasözleri, terimler, ikilemeler, kalıplaşmış sözler, ilişki sözleri, çeviri sözcükler vb.) zengin ve nitelikli olması beklenir. Bu metinlerde geçen söz varlığı öğelerinden biri de özel adlardır.

Benzerleri bulunmayan, yaratılıştaki tek olan varlıklara verilen adlar şeklinde tanımlanan özel adlar, somut adlar içinde özel bir yer tutar (Korkmaz, 2009). Biçimleri bakımından özel adların sözlük birimlerine benzediğini belirten Karaağaç'a (2009) göre bu benzerlik de dilin doğası gereğidir. Özel adların hiçbiri özel ad şeklinde ortaya çıkmamıştır ve bunların kaynağı büyük oranda sözlük birimleridir. Özel adların dil dizgesi içinde birer birim olarak düşünüldüğünü, birçok açıdan öteki sözcüklerle yakınlıkları bulunduğunu belirten Aksan (2003), bu yakınlıkları şu şekilde özetlemektedir:

➤ Özel adlar her şeyden önce başlangıçta onu kullanan dil birliğinin sahip olduğu ses dizgesinin özelliklerini taşıırken başka uluslarca kullanılmaya başlandığında başka bir dil birliğinin ses dizgesiyle karşılaşmış olur.

➤ Anlam bilimi açısından özel adların dildeki öteki sözcüklerle ortak özellikleri mevcuttur. Özel adlar, birden çok nesneyi veya kişiyi gösterebilirler dahi konuşan iki kişi ya da bir yazıyı yazanla okuyan arasında anlaşmada genelde bir karışıklık, bir yanlışlık olmaz.

➤ Kimi özel adlar onları taşıyan kişilerle ilgili birtakım bilgiler verir.

➤ Özel adların kaynağını genel olarak tür adları oluşturur.

Dil bilim araştırmalarında konuyla ilgili uzmanların dikkatini çeken ve günlük hayatın hemen her alanında karşımıza çıkan özel adlar, Türkçe ders kitaplarının söz varlığını tespit etmeyi amaçlayan pek çok araştırmada (Akın, 2018; Apaydın, 2010; Arslan-Kutlu, 2006; Büyükhellaç, 2014; Ceran vd., 2020; Ekmen, 2009; Kargın, 2019; Öz, 2012; Şimşek, 2020; Şimşek, 2021; Turhan, 2010; Uludağ, 2010; Yavuz, 2020) incelendiği gibi farklı türlerde kaleme alınmış edebiyat eserlerinin söz varlığını belirlemek için yapılan araştırmalara da (Akbulut, 2018; Akın & Kavruk, 2018; Aksakallı, 2015; Baş, 2012; Burgaz, 2015; Demir, 2019; Ergüzel & Kirik, 2012; Eruz, 2006; Kılıç, 2019; Kılınç, 2020; Kılınçarslan, 2009; Kır, 2009; Parlak-Kalkan, 2013; Şen, 2019; Uluçay, 2014; Yolcu, 2018) konu olmuştur. Ancak Türkçe ders kitapları üzerine yapılan araştırmalarda özel adların sadece liste şeklinde sunulduğu, herhangi bir sınıflandırmaya gidilmediği belirlenmiştir. Bu sebeple bu araştırmada Türkçe ders kitaplarındaki metinlerde geçen özel adların belirli kategoriler altında sınıflandırılması, hem kategorilerin hem de kategorilerdeki özel adların sınıf seviyelerine göre sıklık değerlerinin ortaya çıkarılması amaçlanmaktadır. “Söz varlığı unsurlarından özel adların ortaokul Türkçe ders kitaplarındaki metinlerde kullanılma sıklığı nasıldır?” problem cümlesinden hareketle araştırmanın alt problemleri aşağıdaki şekilde oluşturulmuştur:

- 1) Türkçe ders kitaplarında yer alan özel adların sınıf seviyelerine göre dağılımı nasıldır?
- 2) Türkçe ders kitaplarında yer alan özel adların kategorilere göre dağılımı nasıldır?
- 3) 5. sınıf Türkçe ders kitaplarında yer alan özel adların kategorilere göre dağılımı nasıldır?

- 4) 6. sınıf Türkçe ders kitaplarında yer alan özel adların kategorilere göre dağılımı nasıldır?
- 5) 7. sınıf Türkçe ders kitaplarında yer alan özel adların kategorilere göre dağılımı nasıldır?
- 6) 8. sınıf Türkçe ders kitaplarında yer alan özel adların kategorilere göre dağılımı nasıldır?
- 7) Türkçe ders kitaplarındaki metinlerde kategorilere göre en sık tekrar eden özel adlar hangileridir?

Yöntem

Araştırmanın bu bölümünde çalışmanın modeli, inceleme nesnesi, veri toplama ve analiz süreci hakkında bilgiler verilmiştir.

Model

Ortaokul 5, 6, 7 ve 8. sınıf Türkçe ders kitaplarındaki özel adları çeşitli açılardan incelemeyi amaçlayan bu araştırma tarama modeliyle yürütülmüştür. Geçmişte veya hâlihazırda var olan bir durumun var olduğu şekliyle betimlenmesini amaçlayan bu araştırma yaklaşımında araştırma konusu olan olay, birey ya da nesne, kendi şartları içerisinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları herhangi bir şekilde etkileme veya değiştirme çabası içinde olunmaz (Karasar, 2005).

İnceleme Nesnesi

Araştırmanın inceleme nesnesi ortaokul kademesi için her sınıf düzeyinden ikişer olmak üzere toplam sekiz adet kitaptan oluşmaktadır. Kitapların yayınevi bilgileri ile incelemeye alınan metin sayılarına yönelik bilgiler Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1

Araştırmada İncelenen Kitaplara ve Metin Sayılarına Ait Bilgiler

Sınıf	5. Sınıf		6. Sınıf		7. Sınıf		8. Sınıf	
Yayınevi	MEB	Anıttepe	MEB	Ekoyay	MEB	Özgün	MEB-1	MEB-2
Metin(f)	31	32	32	32	32	32	32	32

Tablo 1’de görüldüğü gibi 5. sınıf düzeyinde MEB Yayınları (Ağın-Haykır vd., 2018) (f=31) ve Anıttepe Yayınları (Çapraz-Baran & Diren, 2019) (f=32) kitaplarında 63; 6. sınıf düzeyinde MEB Yayınları (Ceylan vd., 2019) (f=32) ve Ekoyay Yayınları (Demirel, 2019) (f=32) kitaplarında 64; 7. sınıf düzeyinde MEB Yayınları (Kır vd., 2019) (f=32) ve Özgün Yayınları (Erkal & Erkal, 2019) (f=32) kitaplarında 64 ve 8. sınıf düzeyinde MEB-1 Yayınları (Eselioğlu vd., 2019) (f=32) ve MEB-2 Yayınları (Mete vd., 2018) (f=32) kitaplarında 64 olmak üzere toplam 255 adet okuma/serbest okuma metni araştırmaya dâhil edilmiş, dinleme metinleri kapsam dışında bırakılmıştır.

Veri Toplama ve Analiz Süreci

Araştırmanın veri toplama süreci doküman incelemesi şeklinde gerçekleştirilmiştir. Araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkındaki yazılı materyallerin analizini içeren (Yıldırım & Şimşek, 2011) doküman incelemesinde araştırmacı, hangi tür belgelerin inceleneceğine araştırma konusuna bağlı olarak karar verir ve araştırma konusuyla ilgili veriyi elde edebilecek biçimde tarama işlemi gerçekleştirerek veri kaydı için bir sistem geliştirir (Gürbüz & Şahin, 2018).

Araştırmada incelenecek kitapların belirlenmesi aşamasında her sınıf düzeyinden bir adet MEB Yayınları, bir adet özel yayınevleri tarafından hazırlanmış kitap olmak üzere ikişer kitabın incelenmesi kararlaştırılmış, 8. sınıf düzeyi için özel yayınevleri tarafından hazırlanmış bir kitaba ulaşılamadığından MEB Yayınları tarafından hazırlanmış iki kitabın incelenmesine karar verilmiştir. Kitaplardaki okuma ve serbest okuma metinlerinde geçen özel adlar bilgisayar ortamında oluşturulmuş olan Microsoft Word Office dosyasına her yayınevi için ayrı ayrı işlenmiştir. Özel adların tespit edilmesinden sonra bu unsurların sınıflandırılması amacıyla

verilerin analizi aşamasına geçilmiş, bu işlem içerik analizi tekniği kullanılarak yürütülmüştür. Bir veya birden çok metnin içindeki kelimelerin, temaların, deyimlerin, kavramların, karakterlerin veya cümlelerin varlıklarını tespit edip onları sayısal olarak ifade etmek için kullanılan (Kızıltepe, 2021) bu teknikte yapılan temel işlem, birbirine benzeyen verilerin belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirilerek okuyucunun anlayacağı biçimde düzenlenip yorumlanmasıdır (Yıldırım & Şimşek, 2011).

Ders kitaplarındaki metinlerde yer alan özel adların belli başlıklar altında kategorilendirilmesinde ilk aşamada TDK İmla Kılavuzu'nda (2018) "Büyük Harflerin Kullanıldığı Yerler" başlığı altındaki "Özel Adlar Büyük Harfle Başlar" maddesi dikkate alınmıştır. Veri toplama sürecinde bilgisayar ortamına aktarılmış olan özel adlar, bu maddelerden uygun olduğu düşünülenlerin altına araştırmacı tarafından her bir sınıf seviyesi için eklenmiştir. Bütün özel adlar için bu işlemin yapılmasının ardından kategorilere son şeklini vermek amacıyla iki Türkçe eğitimi alan uzmanının görüşüne başvurulmuştur. Uzman görüşleri neticesinde özel ad barındırmayan kategorileri listeden çıkarma, birbirine yakın kategorileri birleştirme ve son olarak ortaya çıkan kategorileri isimlendirme işlemleri yapılmış, özel adların "kişi ad ve soyadları", "hayvanlara verilen özel adlar", "yer adları", "devlet adları", "dinle ilgili adlar ve din/mezhep adları", "millet adları", "dil ve lehçe adları", "kitap, dergi, gazete ve sanat eseri adları", "tarihî olay, çağ ve dönem adları", "kurum, kuruluş, kurul adları", "yapı adları", "gezegen ve yıldız adları", "etkinlik ve özel gün adları" olmak üzere 13 kategori altında sınıflandırılmasına karar verilmiştir. Özel adların her bir sınıf seviyesi için ilgili kategorilere yerleştirilmesinden sonra sıklık (f) ve yüzde (%) değerlerinin hesaplanmasına geçilmiştir. Ders kitaplarındaki farklı ve toplam özel adların sıklıkları, farklı özel adların toplam özel adlar içindeki oranı, özel adların kategorilere göre dağılımı, kitaplarda en çok geçen özel adlar tablo ve/veya grafik kullanmak suretiyle "Bulgular" bölümünde sunulmuştur.

Bulgular

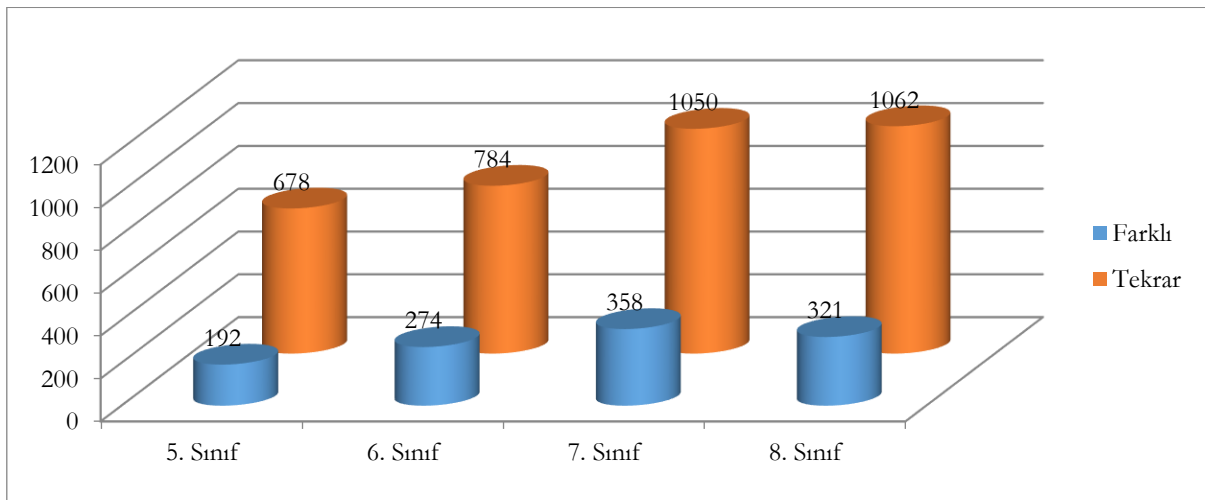
Bu bölümde araştırmada ulaşılan bulgulara alt problemlere dayalı olarak yer verilmiştir.

Birinci Alt Probleme Yönelik Bulgular

Araştırmanın "Türkçe ders kitaplarında yer alan özel adların sınıf seviyelerine göre dağılımı nasıldır?" şeklindeki birinci alt problemine ilişkin bulgulara Grafik 1'de yer verilmiştir.

Grafik 1

Türkçe Ders Kitaplarındaki Özel Adların Sınıf Seviyelerine Göre Dağılımı

Grafik 1’de görüldüğü üzere 5. sınıf ders kitaplarında 192 farklı, toplam 678; 6. sınıf ders kitaplarında 274 farklı, toplam 784; 7. sınıf ders kitaplarında 358 farklı, toplam 1050 ve 8. sınıf ders kitaplarında 321 farklı, toplam 1092 özel adın geçtiği tespit edilmiştir. Buna göre farklı özel ad sayısında 7. sınıf seviyesi ilk sırada yer alırken tekrar eden özel ad sayısında 5. sınıftan 8. sınıfa doğru kademeli bir artışın gerçekleştiği görülmüştür.

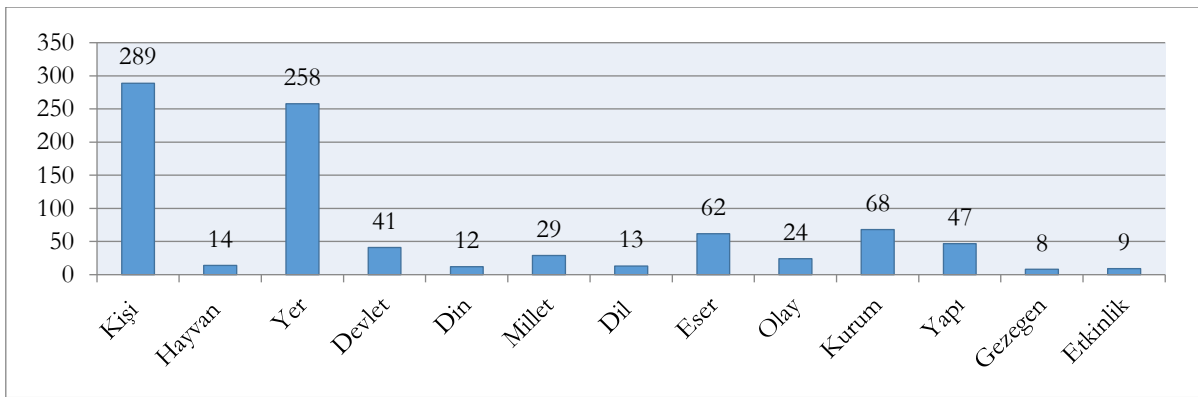
İkinci Alt Probleme Yönelik Bulgular

Araştırmanın “Türkçe ders kitaplarında yer alan özel adların kategorilere göre dağılımı nasıldır?” şeklindeki ikinci alt problemine ilişkin bulgulara aşağıdaki grafiklerde yer verilmiştir.

Türkçe ders kitaplarındaki farklı özel adların kategorilere göre dağılımına yönelik sayısal veriler Grafik 2’de gösterilmiştir.

Grafik 2

Türkçe Ders Kitaplarındaki Farklı Özel Adların Kategorilere Göre Dağılımı

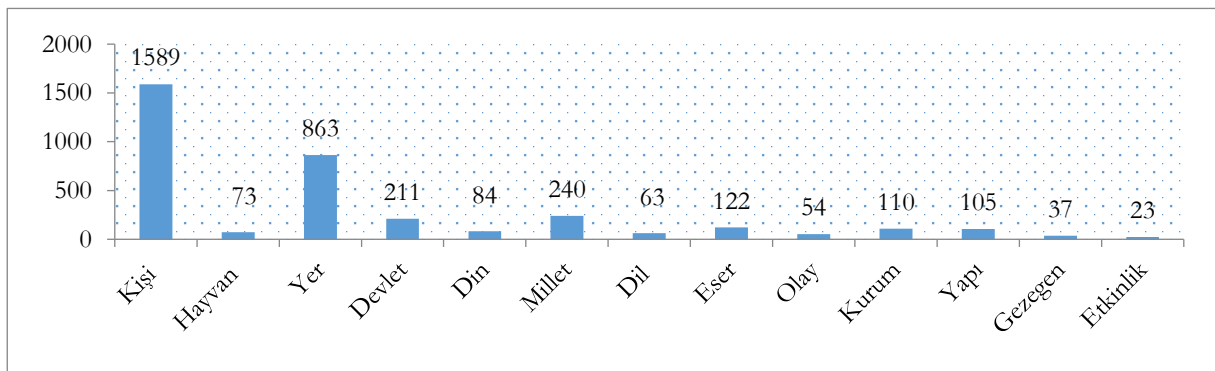

Grafik 2’de görüldüğü gibi farklı özel ad sayısında “kişi ad ve soyadları” kategorisi ilk sırada (f=289) yer almış, bunu “yer adları” kategorisi (f=258) takip etmiştir. “Kurum, kuruluş, kurul adları” kategorisinde 68, “kitap, dergi, gazete ve sanat eseri adları” kategorisinde 62, “yapı adları” kategorisinde 47, “devlet adları” kategorisinde 41, “millet adları” kategorisinde 29, “tarihî olay, çağ ve dönem adları” kategorisinde de 24 farklı özel ada rastlanmıştır. Farklı özel ad sayısının en az olduğu kategoriler ise “hayvanlara verilen özel adlar” (f=14), “dil ve lehçe adları” (f=13), “dinle ilgili adlar ve din/mezhep adları” (f=12), “etkinlik ve özel gün adları” (f=9) ve “gezegen ve yıldız adları” (f=8) şeklinde sıralanmıştır.

Türkçe ders kitaplarındaki tekrar eden özel adların kategorilere göre dağılımına yönelik sayısal verilere Grafik 3’te yer verilmiştir.

Grafik 3

Türkçe Ders Kitaplarındaki Tekrar Eden Özel Adların Kategorilere Göre Dağılımı

Grafik 3'e göre farklı özel ad sayısında olduğu gibi tekrar eden özel ad sayısında da "kişi ad ve soyadları" (f=1589) ile "yer adları" (f=863) kategorileri ilk iki sırayı almıştır. Bunları "millet adları" (f=240) ile "devlet adları" (f=211) kategorileri takip etmiştir. "Kitap, dergi, gazete ve sanat eseri adları" kategorisinde 122, "kurum, kuruluş, kurul adları" kategorisinde 110, "yapı adları" kategorisinde 105, "dinle ilgili adlar ve din/mezhep adları" kategorisinde de 84 kez tekrar eden özel ada yer verilmiştir. Tekrar eden özel ad sayısının en az olduğu kategoriler ise "hayvanlara verilen özel adlar" (f=74), "dil ve lehçe adları" (f=63), "tarihî olay, çağ ve dönem adları" (f=54), "gezegen ve yıldız adları" (f=37) ve "etkinlik ve özel gün adları" (f=23) şeklinde sıralanmıştır.

Üçüncü Alt Probleme Yönelik Bulgular

Araştırmanın "5. sınıf Türkçe ders kitaplarında yer alan özel adların kategorilere göre dağılımı nasıldır?" şeklindeki üçüncü alt problemine ilişkin bulgulara Tablo 2'de yer verilmiştir.

Tablo 2

5. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarındaki Özel Adların Kategorilere Göre Dağılımı

Kategoriler	Farklı(f)	Toplam(f)	Oran	%
Kişi ad ve soyadları	72	329	0,21	%48,53
Hayvanlara verilen özel adlar	3	17	0,17	%2,50
Yer adları	58	152	0,38	%22,42
Devlet adları	8	18	0,44	%2,65
Dinle ilgili adlar ve din/mezhep adları	5	19	0,26	%2,80
Millet adları	11	58	0,18	%8,55
Dil ve lehçe adları	2	5	0,40	%0,74
Kitap, dergi, gazete ve sanat eseri adları	8	13	0,61	%1,92
Tarihî olay, çağ ve dönem adları	5	7	0,71	%1,04
Kurum, kuruluş, kurul adları	10	27	0,37	%3,98
Yapı adları	6	23	0,26	%3,39
Gezegen ve yıldız adları	2	6	0,33	%0,89
Etkinlik ve özel gün adları	2	4	0,50	%0,59
Toplam(f)	192	678	0,28	%100

Tablo 2'de görüldüğü üzere 5. sınıf Türkçe ders kitaplarında 192 farklı özel ad 678 kez tekrar edilmiş, en çok tekrarlanan özel adlar "kişi ad ve soyadları" (f=329, %48,53) ile "yer adları" (f=152, %22,42) olmuş, bunları "millet adları" (f=58, %8,55) takip etmiştir. Bu sınıf düzeyinde farklı özel ad sıralamasında ilk üç sıra, tekrar eden özel ad sıralamasında olduğu gibi "kişi ad ve soyadları" (f=72), "yer adları" (f=58) ve "millet adları" (f=11) şeklinde ortaya çıkmıştır.

Dördüncü Alt Probleme Yönelik Bulgular

Araştırmanın "6. sınıf Türkçe ders kitaplarında yer alan özel adların kategorilere göre dağılımı nasıldır?" şeklindeki dördüncü alt problemine ilişkin bulgulara Tablo 3'te yer verilmiştir.

Tablo 3*6. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarındaki Özel Adların Kategorilere Göre Dağılımı*

Kategoriler	Farklı(f)	Toplam(f)	Oran	%
Kişi ad ve soyadları	85	305	0,27	%38,90
Hayvanlara verilen özel adlar	2	2	1	%0,26
Yer adları	95	206	0,46	%26,27
Devlet adları	16	48	0,33	%6,12
Dinle ilgili adlar ve din/mezhep adları	5	19	0,26	%2,42
Millet adları	13	68	0,19	%8,67
Dil ve lehçe adları	5	15	0,33	%1,92
Kitap, dergi, gazete ve sanat eseri adları	16	38	0,42	%4,84
Tarihî olay, çağ ve dönem adları	6	13	0,46	%1,66
Kurum, kuruluş, kurul adları	12	20	0,60	%2,55
Yapı adları	11	15	0,73	%1,92
Gezegen ve yıldız adları	4	27	0,14	%3,44
Etkinlik ve özel gün adları	4	8	0,50	%1,03
Toplam(f)	274	784	0,34	%100

Tablo 3'te görüldüğü üzere 6. sınıf Türkçe ders kitaplarında 274 farklı özel ad 784 kez tekrar edilmiş, en çok tekrarlanan özel adlar “kişi ad ve soyadları” (f=305, %38,90) ile “yer adları” (f=206, %26,27) olmuştur. Bunları “millet adları” (f=68, %8,67) ve “devlet adları” (f=48, %6,12) kategorileri takip etmiştir. Bu sınıf düzeyinde farklı özel ad sıralamasında ise “yer adları” (f=95) ilk sırayı almış, ardından “kişi ad ve soyadları” (f=85), “kitap, dergi, gazete ve sanat eseri adları” (f=16) ve “devlet adları” (f=16) kategorileri sıralanmıştır.

Beşinci Alt Probleme Yönelik Bulgular

Araştırmanın “7. sınıf Türkçe ders kitaplarında yer alan özel adların kategorilere göre dağılımı nasıldır?” şeklindeki beşinci alt problemine ilişkin bulgulara Tablo 4'te yer verilmiştir.

Tablo 4*7. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarındaki Özel Adların Kategorilere Göre Dağılımı*

Kategoriler	Farklı(f)	Toplam(f)	Oran	%
Kişi ad ve soyadları	114	505	0,22	%48,09
Hayvanlara verilen özel adlar	3	12	0,25	%1,15
Yer adları	99	258	0,38	%24,57
Devlet adları	18	42	0,42	%4,00
Dinle ilgili adlar ve din/mezhep adları	5	17	0,29	%1,62
Millet adları	12	50	0,24	%4,76
Dil ve lehçe adları	5	8	0,62	%0,77
Kitap, dergi, gazete ve sanat eseri adları	19	46	0,41	%4,38
Tarihî olay, çağ ve dönem adları	16	24	0,66	%2,28
Kurum, kuruluş, kurul adları	40	50	0,80	%4,76
Yapı adları	21	32	0,65	%3,04
Gezegen ve yıldız adları	3	3	1	%0,29
Etkinlik ve özel gün adları	3	3	1	%0,29
Toplam(f)	358	1050	0,34	%100

Tablo 4'te görüldüğü üzere 7. sınıf Türkçe ders kitaplarında 358 farklı özel ad 1050 kez tekrar edilmiş, en çok tekrarlanan özel adlar “kişi ad ve soyadları” (f=550, %48,09) ile “yer adları” (f=258, %24,57) olmuştur. Bu kategorileri “kurum, kuruluş, kurul adları” (f=50, %4,76), “millet adları” (f=50, %4,76) “kitap, dergi, gazete ve sanat eseri adları” (f=46, %4,38) ve “devlet adları” (f=42, %4) kategorileri takip etmiştir. Bu sınıf düzeyinde farklı özel ad sıralamasında ilk üç sıra, tekrar eden özel ad sıralamasında olduğu gibi “kişi ad ve soyadları” (f=114), “yer adları” (f=99) ve “kurum, kuruluş, kurul adları” (f=50) şeklinde ortaya çıkmıştır.

Altıncı Alt Probleme Yönelik Bulgular

Araştırmanın “8. sınıf Türkçe ders kitaplarında yer alan özel adların kategorilere göre dağılımı nasıldır?” şeklindeki altıncı alt problemine ilişkin bulgulara Tablo 5'te yer verilmiştir.

Tablo 5

8. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarında Yer Alan Özel Adların Kategorilere Göre Dağılımı

Kategoriler	Farklı(f)	Toplam(f)	Oran	%
Kişi ad ve soyadları	86	450	0,19	%42,37
Hayvanlara verilen özel adlar	8	42	0,19	%3,95
Yer adları	113	247	0,45	%23,25
Devlet adları	21	103	0,20	%9,69
Dinle ilgili adlar ve din/mezhep adları	5	29	0,17	%2,74
Millet adları	14	64	0,21	%6,02
Dil ve lehçe adları	8	35	0,22	%3,29
Kitap, dergi, gazete ve sanat eseri adları	23	24	0,92	%2,26
Tarihî olay, çağ ve dönem adları	6	11	0,60	%1,04
Kurum, kuruluş, kurul adları	12	13	0,92	%1,23
Yapı adları	19	35	0,54	%3,30
Gezen ve yıldız adları	1	1	1	%0,10
Etkinlik ve özel gün adları	5	8	0,62	%0,76
Toplam(f)	321	1062	0,30	%100

Tablo 5'te görüldüğü üzere 8. sınıf Türkçe ders kitaplarında 321 farklı özel ad 1062 kez tekrar edilmiş, en çok tekrarlanan özel adlar “kişi ad ve soyadları” (f=450, %42,37) ile “yer adları” (f=247, %23,25) olmuştur. Bu kategorileri “devlet adları” (f=103, %9,69) ile “millet adları” (f=64, %6,02) takip etmiştir. Bu sınıf düzeyinde farklı özel ad sıralamasında ise “yer adları” (f=113) ilk sırayı almış, ardından “kişi ad ve soyadları” (f=86), “kitap, dergi, gazete ve sanat eseri adları” (f=23) ve “devlet adları” (f=21) kategorileri sıralanmıştır.

Yedinci Alt Probleme Yönelik Bulgular

Araştırmanın “Türkçe ders kitaplarındaki metinlerde kategorilere göre en sık tekrar eden özel adlar hangileridir?” şeklindeki yedinci alt problemine ilişkin bulgulara Tablo 6'da yer verilmiştir.

Tablo 6*Türkçe Ders Kitaplarındaki Metinlerde Kategorilere Göre En Sık Tekrar Eden Özel Adlar*

Kategori	Farklı (f)	Tekrar (f)	Özel Ad	f	%
Kişi ad ve soyadları	289	1589	Atatürk/Mustafa Kemal	107	6,73
			Karagöz (kişi)	79	4,97
			Mimar Sinan	51	3,20
Hayvanlara verilen özel adlar	14	73	Jonathan Levingston	14	%19,17
			Kocabaş	12	%16,43
Yer adları	258	863	Anadolu	97	%11,23
			İstanbul	85	%9,84
			Ankara	46	%5,33
Devlet adları	41	211	Türkiye	42	%19,90
			Osmanlı	32	%15,16
Dinle ilgili adlar ve din/mezhep adları	12	84	Allah	56	%66,66
Millet adları	29	240	Türk	116	%48,33
Dil ve lehçe adları	13	63	Türkçe	35	%55,55
Kitap, dergi, gazete ve sanat eseri adları	62	122	Karagöz (gölge oyunu)	24	%19,67
			İstiklal Marşı	10	%8,19
Tarihî olay, çağ ve dönem adları	24	54	Çanakkale Savaşı	10	%18,51
			Kurtuluş Savaşı	8	%14,81
Kurum, kuruluş, kurul adları	68	110	TBMM	10	%9,09
Yapı adları	47	107	Selimiye Camii	21	%19,62
Gezegen ve yıldız adları	8	37	Güneş	15	%40,54
Etkinlik ve özel gün adları	9	23	Nobel Ödülü	12	%52,17

Tablo 6'ya göre ders kitaplarında 289 farklı olmak üzere 1589 kez tekrarlanan "kişi ad ve soyadları"nda en fazla kullanılan özel adlar "Atatürk/Mustafa Kemal" (f=107, %6,73), "Karagöz" (f=79, %4,97) ve "Mimar Sinan" (f=51, %3,20) olmuştur. Kitaplarda 258 farklı olmak üzere 863 kez tekrarlanan "yer adları"nda "Anadolu" (f=97, %11,23), "İstanbul" (f=85, %9,84) ve "Ankara" (f=46, %5,33) ilk üç sırada yer almıştır. Kitaplarda 29 farklı, toplamda 240 kez tekrar eden "millet adları"nda en sık kullanılan isim "Türk" (f=116, %48,33) olurken 41 farklı olmak üzere 211 kez tekrarlanan "devlet adları"nda ise "Türkiye" (f=42, %19,90) ve "Osmanlı" (f=32, %15,16) metinlerde en sık geçen özel adlar olarak öne çıkmıştır. "Kitap, dergi, gazete ve sanat eseri adları"nda kitaplarda 62 farklı, toplamda 122 kez tekrarlanan özel isimler içerisinde en sık kullanılanlar "Karagöz (gölge oyunu)" (f=24, %19,67) ve "İstiklal Marşı" (f=10, %8,69) olmuştur. Kitaplarda 68 farklı, toplam 110 kez tekrarlanan "kurum, kuruluş, kurul adları"nda "Türkiye Büyük Millet Meclisi" (f=10, %9,09); 47 farklı, toplam 107 kez tekrarlanan "yapı adları"nda da "Selimiye Camii" (f=21, %19,62) ilk sırada yer almıştır. "Dinle ilgili adlar ve din/mezhep adları"nda 12 farklı olmak üzere 84 kez tekrar eden isimler içerisinde "Allah" (f= 56, %66,66), "hayvanlara verilen özel adlar"da da 14 farklı olmak üzere 73 kez tekrarlanan isimler arasında "Jonathan Levingston" (f=12, %19,17) ve "Kocabaş" (f=12, %16,43) adları öne çıkmıştır. Ders kitaplarında 13 farklı, toplam 63 kez tekrarlanan "dil ve lehçe adları"nda "Türkçe" (f=35, %55,55), 24 farklı toplam 54 kez tekrarlanan "tarihî olay, çağ ve dönem adları"nda ise "Çanakkale Savaşı" (f=10, %18,51) ile "Kurtuluş Savaşı" (f=8, %14,81) en sık kullanılan özel adlar olmuştur. Gerek farklı gerek toplam özel ad sayısında son iki sırada yer alan "gezegen ve yıldız adları"nda (8 farklı, toplam 37) "Güneş" (f=15, %40,54), "etkinlik ve özel gün adları"nda da (9 farklı, toplam 23) "Nobel Ödülü" (f=12, %52,17) ilk sırayı almıştır.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Bu araştırmada ortaokul Türkçe ders kitaplarındaki okuma ve serbest okuma metinlerinde geçen özel adlar 13 kategori altında incelenmiş, elde edilen sonuçlar bu bölümde alanyazındaki benzer çalışmalarla kıyaslanarak sunulmuştur.

Ders kitaplarındaki metinlerde tekrar eden 3574 özel adın 678'i 5. sınıf, 784'ü 6. sınıf, 1050'si 7. sınıf ve 1062'si 8. sınıf ders kitaplarında geçmektedir. Farklı özel ad sayısında ise 7. sınıf kitaplarındaki metinler (f=358), 8. sınıf kitaplarındaki metinlerden (f=321) daha fazla özel ad içermektedir. Buna göre toplam özel ad sıklığında 5. sınıftan 8. sınıfa doğru kademeli bir artışın olduğu görülmektedir. Sınıf seviyesi ilerledikçe nicelik olarak daha uzun metinlerin ders kitapları için tercih edildiğini gösteren araştırmaların (Arslan-Kutlu, 2006) sonuçları dikkate alındığında bu kademeli artışın beklenen bir sonuç olduğu söylenebilir. Ulaşılan sonuçlara göre ders kitaplarının sınıf seviyesi arttıkça daha fazla özel ad içeriyor olmasının olumlu bir durum olduğu düşünülmektedir. Arslan-Kutlu'nun (2006) araştırmasında da 6. sınıf Türkçe ders kitaplarında 100 özel ad yer verilirken 7. sınıfta 131, 8. sınıfta 128 özel ad kitaplarda yer almış, sınıf düzeyinin artması kitaplardaki özel ad sıklığını da etkilemiştir. Benzer şekilde Arslan ve Durukan'ın (2014) Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe ders kitaplarının söz varlığını inceledikleri araştırmada en fazla özel ismin orta seviye (f=198) ders kitabında geçtiği, bunu ileri düzey (f=189) ile başlangıç düzeyi (f=112) kitaplarının takip ettiği, böylelikle kur seviyesi ilerledikçe öğrencilerin karşısına çıkacak özel isim sayısının da arttığı belirlenmiştir. Buna karşın Büyükhellaç (2014) tarafından yapılan araştırmada farklı ve toplam özel adlarda 5, 6 ve 7. sınıfta kademeli bir artış varken 8. sınıfta özel isim miktarının en düşük seviyede olduğu görülmüştür. Kargın'ın (2019) araştırmasında da özel ad sıklığında 7. sınıf kitabı (f=803) ilk sırada yer alırken bunu 6. sınıf (f=606) ve 8. sınıf (f=518) kitapları takip etmiştir. Bu noktada ders kitaplarına metinler seçilirken gerek toplam söz varlığının gerekse özel ad miktarının sınıf seviyesine paralel olarak artmasına dikkat edilmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.

Ders kitaplarında geçen özel adların kategorilere göre dağılımı incelendiğinde “kişi ad ve soyadları” ile “yer adlarının” hem farklı hem de toplam olarak bütün sınıf seviyelerinde ilk iki sırayı aldığı belirlenmiştir. Metinlerdeki 3574 özel adın 1589'u “kişi ad ve soyadları”, 863'ü “yer adları” kategorilerinde toplanmış, böylece bu iki kategori altındaki özel adlar toplam sayının %68,60'ına karşılık gelmiştir. Sınıf seviyelerine göre “kişi ad ve soyadlarının” oran olarak en fazla kullanıldığı kitaplar 5. sınıf (%48,53) ve 7. sınıf kitapları olurken (%48,09) “yer adları”nın oran olarak en fazla kullanıldığı kitaplar da 6. sınıf (%26,27) ve 7. sınıf (%24,57) kitapları olmuştur. Bu iki kategorinin bu araştırmada olduğu gibi çeşitli eserlerdeki özel ad sıklığının incelendiği pek çok araştırmada da ön plana çıktığı görülmektedir. Demir (2019) tarafından yapılan ve Ahmet Hamdi Tanpınar'ın romanlarındaki özel isimleri belirlemeyi amaçlayan çalışmada kitaplarda en sık tekrar eden kategorilerin kişi adı (%44,97) ve yer adı (%30,93) olduğu tespit edilmiştir. Emine Işınsu'nun “Sancı” isimli romanını söz varlığı bakımından ele alan Kılıç (2019), eserde en fazla geçen özel adların kişi adları (f=61) ile yer adları (f=20) olduğunu ortaya koyarken Sevinç Çokum'un “Bizim Diyar” romanında da yine en çok tekrarlanan özel adlar kişi adları (f=2627) ile yer adları (f=336) olmuştur (Kılınc, 2020). Kişi adları, Ergene'nin (2017) araştırmasına göre Kutadgu Bilig'te en sık tekrar eden özel ad kategorisidir. Uslu'nun (2010) araştırmasında 9. sınıf Türk dili ve edebiyatı ders kitabındaki özel adların %60'ının kişi, %16'sının yer adı olduğu belirlenmiştir. Arslan ve Durukan'ın (2014) araştırmasına göre de Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe ders kitaplarında bütün seviyelerde en fazla tekrarlanan kategoriler kişi isimleri ile yer isimleridir. Özellikle öyküleyici metinlerde kişi adlarına sıkça yer verilmesinin, bilgilendirici metinlerde de kişi veya mekân tanıtlarının bu sonuçta etkili olduğu söylenebilir.

Ders kitaplarında bütün kategoriler içerisinde ve “millet adları” kategorisinde en sık tekrarlanan özel ad “Türk” (f=116) olarak ortaya çıkmıştır. Ana dili ders kitaplarına alınan

metinlerde böyle bir sonucun ortaya çıkmasının doğal olduğu, öğrencilerde millî bilincin gelişmesi/yerleşmesi adına da olumlu olduğu düşünülmektedir. “Türk” kelimesinin Apaydın’ın (2010) 6. sınıf Türkçe ders kitaplarını (f=180), Ekmen’in (2009) 7. sınıf Türkçe ders kitaplarını (f=52), Öz’ün (2012) 8. sınıf Türkçe ders kitaplarını (f=118), Arslan-Kutlu’nun (2006) 6, 7 ve 8. sınıf Türkçe ders kitaplarını (f=85) ve Büyükhellaç’ın (2014) 5, 6, 7 ve 8. sınıf Türkçe ders kitaplarını (f=168) inceledikleri araştırmalarda da metinlerde en sık tekrarlanan millet adı olduğu tespit edilmiştir. Bunun yanında farklı türlerdeki edebiyat eserlerinin söz varlığının ele alındığı araştırmalar (Akbulut, 2018; Kır, 2009; Küçük, 2019; Uluçay, 2014; Yolcu, 2018) “Türk” kelimesinin yazarlar tarafından da oldukça tercih edildiğini göstermektedir.

“Türk” kelimesinden sonra kitaplarda en çok tekrarlanan ve “kişi ad ve soyadları” kategorisinde ilk sırada yer alan isim “Mustafa Kemal (Atatürk)” olmuştur (f=107). Farklı öğretim programlarına göre hazırlanan Türkçe ders kitaplarının söz varlığını araştıran birçok çalışmada da (Apaydın, 2010; Arslan-Kutlu, 2006; Baldan, 2009; Büyükhellaç, 2014; Ceran vd., 2020; Ekmen, 2009; Kargın, 2019; Öz, 2012; Şimşek, 2021; Turhan, 2010; Uludağ, 2010) “Atatürk” adının kişi adları kategorisinde ilk sırada yer aldığı tespit edilmiştir. Bu sonucun ortaya çıkmasında 2006 Türkçe Öğretim Programı’nda “Atatürk”, 2015 ile 2019 Türkçe Öğretim Programlarında “Millî Mücadele ve Atatürk” temalarının ders kitaplarında yer alması gereken zorunlu temalar olarak belirlenmesinin etkili olduğu söylenebilir. Ayrıca Türkiye Cumhuriyeti’nin kurucusunun yeni nesillere en iyi şekilde tanıtılmasında Türkçe derslerinin ve ders kitaplarının önemli rolü olduğu düşünüldüğünde ortaya çıkan bu sonuç, bu temalar altındaki metinlerin seçiminde özenli davranıldığı ve metinlerin amaca hizmet ettiği şeklinde yorumlanabilir.

“Atatürk” isminden sonra kitaplarda en sık tekrar eden diğer kişi adı “Karagöz” (f=79) olmuştur. Araştırmada incelenen sekiz kitabın altısında “Hacivat-Karagöz” oyunlarının yer almasının ve bu metinlerde karşılıklı konuşmalarda bu isimlerin sıkça tekrarlanmasının ortaya çıkan sonuçta etkili olduğu varsayılmaktadır. Bu sonuç Türkçe ders kitapları (Akın, 2018; Ceran vd., 2020; Ekmen, 2009; Şimşek, 2020; Yavuz, 2020), Türk dili ve edebiyatı ders kitapları (Uslu, 2010), çocuk tiyatrosu metinleri (Şen, 2019) üzerine yapılan araştırmaların bulgularıyla benzerlik göstermektedir. Bu sonuçların millî kültürün önemli öğelerinden biri olan Karagöz Gölge Oyunu’nun çocuklara tanıtılmasında ve sevdirmesinde önemli olduğu söylenebilir.

“Yer adları” kategorisinde “Anadolu” (f=97) ve “İstanbul” (f=85) Türkçe ders kitaplarında en çok yer alan özel adlardır. Bu iki yer adı Türkçe ders kitapları üzerine yapılan pek çok araştırmada (Apaydın, 2010; Büyükhellaç, 2014; Ekmen, 2009; Kargın, 2019; Öz, 2012; Şimşek, 2020; Şimşek, 2021) öne çıkan isimler olmuştur. Bununla beraber Yolcu’nun (2018) araştırmasında Saim Sakaoğlu’nun “101 Türk Efsanesi” adlı eserinde, Aksakallı’nın (2015) araştırmasında Âşık Mahzuni Şerif’in şiirlerinde, Parlak-Kalkan’ın (2013) araştırmasında Yavuz Bülent Bakiler’in “Seninle” adlı şiir kitabında en sık tekrar eden yer adı “Anadolu” olmuştur. Pek çok şair ve yazara ilham kaynağı olan İstanbul’un çeşitli edebî eserlerde sıkça tekrarlandığı ortaya koyan araştırmalar da mevcuttur. İstanbul, Yahya Kemal’in (Eruz, 2006), Orhan Veli’nin (Kılınçarslan, 2009), Fazıl Hüsnü Dağlarca’nın (Uluçay, 2014), Sezai Karakoç’un (Burgaz, 2015) ve Ataol Behramoğlu’nun (Akbulut, 2018) şiirlerinde; Sait Faik Abasıyanık’ın öykülerinde (Ergüzel & Kirik, 2012); Yahya Kemal’in nesir yazılarında (Kır, 2009); Abdülhak Şinasi Hisar’ın eserlerinde (Küçük, 2019) ve Sevinç Çokum’un “Bizim Diyar” romanında (Kılınç, 2020) en sık geçen şehir adı olarak dikkati çekmektedir. Öğrencilerin içinde yaşadıkları coğrafyayı, ülke içindeki şehirleri yakından tanımasını adına yer adlarına Türkçe ders kitaplarındaki metinlerde yer verilmesinin önemli ve faydalı olduğu düşünülmektedir.

Kitaplarda “dil ve lehçe adları” kategorisinde “Türkçe” (%55, 55), “devlet adları” kategorisinde de “Türkiye” (%19,90) ilk sırada yer almaktadır. Türkçe ders kitaplarının hem dil bilinci hem de vatan sevgisi kazandırmadaki rolü dikkate alındığında ortaya çıkan bu sonucun

beklenen bir durum olduğu söylenebilir. Nitekim söz varlığı konusu benzer araştırmaların (Apaydın, 2010; Büyükhellaç, 2014; Ceran vd., 2020; Öz, 2012; Şimşek, 2021; Uslu, 2010; Yavuz, 2020) sonuçları da bu yargıyı destekler niteliktedir.

“Dinle ilgili adlar ve din/mezhep adları” kategorisinde en sık tekrar eden ve bu araştırmada bütün özel adlar içerisinde ilgili kategoride en yüksek orana (%66,66) sahip isim “Allah” olarak ortaya çıkmıştır. Ders kitaplarındaki (Öz, 2012; Uslu, 2010) ve edebî eserlerdeki (Akın & Kavruk, 2018; Aksakallı, 2015; Baş, 2012; Ergüzel & Kirik, 2012; Kılınc, 2020; Kır, 2009; Salmanlı, 2018; Şen, 2019; Uluçay, 2014; Yolcu, 2018) özel adları inceleyen başka araştırmalarda da “dinle ilgili adlar” içerisinde Allah isminin belirgin şekilde öne çıktığı görülmektedir. Türkçe ders kitaplarında Türk, Türkiye, Türkçe, Mustafa Kemal Atatürk isimlerine sıkça yer verilmesinin çocukların millî duygularına hitap eden bir yönünün olduğu, bununla birlikte Allah ismine sıkça değinilmesinin de onların manevi değerlerinin gelişiminde etkili olabileceği tahmin edilmektedir.

Ders kitapları, gelişen teknolojiye rağmen eğitim öğretim ortamlarının hâlâ en önemli materyalleri durumundadır. Bu da ders kitaplarını çeşitli açılardan ele alacak akademik çalışmalara olan ihtiyacı beraberinde getirmektedir. Bu çalışmada ortaokul Türkçe ders kitaplarındaki metinler özel adları içerme bakımından değerlendirilmiştir. Çalışmada ortaya çıkan sonuçlardan gerek ders kitapları hazırlanırken metin seçiminde gerekse ders kitaplarının söz varlığı üzerine yapılacak araştırmalarda yararlanılabileceği düşünülmektedir.

Araştırma sonuçları doğrultusunda aşağıdaki öneriler sunulmuştur:

Bu çalışmada ortaokul Türkçe ders kitapları incelenmiştir. İlkokul Türkçe ve lise Türk dili ve edebiyatı ders kitaplarındaki özel adların belirlenmesine yönelik yapılacak araştırmalar, bütün öğrenim kademelerinin karşılaştırılmasına dönük veriler sunacağından bu tür araştırmaların yapılmasının yararlı olacağı tahmin edilmektedir.

Sınıf seviyesine paralel olarak ders kitaplarındaki metinlerde geçen farklı ve toplam özel ad sayısının artması olumlu bir durum olsa da 5 ve 6. sınıf Türkçe ders kitaplarındaki farklı ve toplam özel ad sayısının daha fazla olmasına özen gösterilmesi yerinde olacaktır.

Ders kitaplarında “kişi ad ve soyadları” ile “yer adları” kategorileri dışında kalan kategorilere ait olan özel isimleri içeren metinlerin kitaplara alınmasının uygun olacağı, böylece öğrencilerin farklı kategoriler altındaki özel isimlerle de karşılaşmasının fayda sağlayacağı düşünülmektedir.

Kaynakça

Ağın-Haykır, H., Kaplan, H., Kıryar, A., Tarakcı, R. & Üstün, E. (2018). *Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu Türkçe 5 ders kitabı*. MEB Yayınları.

Akbulut, K. (2018). *Ataol Behramoğlu'nun şiirlerinde kelime dünyası* (Tez No. 512564) [Yüksek lisans tezi, Fırat Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Akın, K. (2018). Ortaokul 5. sınıf Türkçe ders kitabında yer alan okuma metinlerinin söz varlığı üzerine bir değerlendirme. *Social Sciences Studies Journal*, (22), 3695-3706. <https://doi.org/10.26449/sss.801>

Akın, K. & Kavruk, H. (2018). Bestami Yazgan'ın çocuklar için kaleme aldığı masal metinlerinin söz varlığı üzerine bir araştırma. *Social Science Development Journal*, 3(9), 110-122.

Aksakallı, M. (2015). *Aşık Mahzûnî Şerif'in şiirlerinde söz varlığı* (Tez No. 389113) [Yüksek lisans tezi, Niğde Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Aksan, D. (2003). *Her yönüyle dil- ana çizgileriyle dilbilim* (2. baskı). Türk Dil Kurumu Yayınları.

Aksan, D. (2004). *Türkçenin söz varlığı* (3. basım). Engin Yayınevi.

Aktaş, E. (2016). Okuma eğitimi açısından Sevim Ak'ın çocuk öykülerinde söz varlığı. *Millî Eğitim*, 45(210), 539-562.

Apaydın, N. (2010). 6. sınıf Türkçe ders kitaplarının söz varlığı açısından incelenmesi (Tez No. 250869) [Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Arslan-Kutlu, H. (2006). MEB ilköğretim 6, 7. ve 8. sınıf Türkçe ders kitaplarında yer alan metinlerin söz varlığı açısından değerlendirilmesi (Tez No. 191640) [Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Arslan, N. & Durukan, E. (2014). Yabancılara Türkçe öğretimi ders kitaplarında söz varlığı unsurlarının incelenmesi. *International Journal of Language Academy*, 2(4), 247-265. <http://dx.doi.org/10.18033/ijla.168>

Baldan, N. (2009). Yeni program 6. sınıf Türkçe ders kitabındaki metinlerin kelime serveti ve güçlük seviyesi (Tez No. 228829) [Yüksek lisans tezi, Celal Bayar Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Baş, B. (2006). 1985-2005 yılları arasında çocuk edebiyatı sahasında yazılmış tabkîyeli metinlerin söz varlığı üzerine bir araştırma (Tez No. 191152) [Doktora tezi, Gazi Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Baş, B. (2012). Türk masallarının söz varlığı üzerine bir değerlendirme. *Millî Folklor*, 24(93), 125-134.

Baş, B. (2016). Çocuk kitaplarında ortak söz varlığı unsurları üzerine bir değerlendirme. *Millî Eğitim*, 45(210), 391-409.

Burgaz, A. (2015). Sezai Karakoç'un şiirlerinde söz varlığı (Tez No. 417839) [Yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Büyükhellaç, S. (2014). Ortaokul Türkçe ders kitaplarındaki söz varlığının incelenmesi (Tez No. 381058) [Yüksek lisans tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Ceran, D., Dağ, A., Yıldız, D., Özgül, E. & Altun, K. (2020). 6. sınıf Türkçe ders kitabının söz varlığı bakımından incelenmesi. *International Journal of Language Academy*, 8(1), 118-130. <https://doi.org/10.29228/ijla.39831>

Ceylan, S., Duru, K., Erkek, G. & Pastutmaz, M. (2019). Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu Türkçe 6 ders kitabı. MEB Yayınları.

Çapraz-Baran, Ş. & Diren, E. (2019). Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu Türkçe 5. sınıf ders kitabı. Anıttepe Yayıncılık.

Çetinkaya, S. (2020). Ayla Çınaroğlu'nun masal ve hikâyelerinin Türkçe öğretimi bağlamında söz varlığı açısından incelenmesi (Tez No. 621026) [Yüksek lisans tezi, Fırat Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Çitgez, M. (2018). Dede Korkut Hikâyeleri'nin söz varlığı (Tez No. 529334) [Doktora tezi, Ardahan Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Çolakoğlu, B. K. (2021). Ortaokul Türkçe ders kitaplarında haber bültenlerinde en sık kullanılan ilk 2.000 söz varlığı unsurunun yer alma durumu. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 9(2), 577-588.

Demir, C. (2016). Türkçe eğitim-öğretim programları ve kişisel söz varlığı. *Millî Eğitim*, 45(210), 141- 161.

Demir, K. (2019). Ahmet Hamdi Tanpınar'ın romanlarında özel adlar (Tez No. 594745) [Yüksek lisans tezi, Pamukkale Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Demirci, S. & Baş, B. (2016). İlkokul 3. sınıflarda söz varlığının geliştirilmesi üzerine bir eylem araştırması. *Millî Eğitim*, 45(210), 215-235.

Demirel, T. (2019). Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu Türkçe 6. sınıf ders kitabı. Ekoyay Yayıncılık.

Ekmen, H. (2009). *2005 programına göre hazırlanan 7. sınıf Türkçe ders kitabının söz varlığı bakımından incelenmesi* (Tez No. 229275) [Yüksek lisans tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Ergene, O. (2017). Kutadgu Bilig'te özel adlar. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 58, 245-288.

Ergüzel, M. M. & Kirik, E. (2012). Sait Faik Abasıyanık'ın hikâyelerinin söz varlığı üzerine. *Turkish Studies*, 7(4), 51-68.

Erkal, H. & Erkal, M. (2019). *Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu Türkçe 7. sınıf ders kitabı*. Özgün Matbaacılık.

Eruz, F. G. (2006). *Yahya Kemal Beyatlı'nın şiirlerinde kelime dünyası* (Tez No. 191003) [Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Eselioğlu, H., Set, S. & Yücel, A. (2019). *Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu Türkçe 8 ders kitabı*. MEB Yayınları.

Esen, Ş. (2016). *Memdub Şevket Esendağ'ın hikâyelerinin söz varlığı ve değerler eğitimi açısından incelenmesi* (Tez No. 436958) [Yüksek lisans tezi, İnönü Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Göğebakan, C. (2010). *Yavuz Bülent Bakiler'in Duvak adlı şiir kitabının söz varlığı* (Tez No. 264808) [Yüksek lisans tezi, Gaziantep Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Gül, Z. (2008). *Fakir Baykurt'un Yılanların Öcü romanındaki söz varlığı* (Tez No. 227413) [Yüksek lisans tezi, Cumhuriyet Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Gürbüz, S. & Şahin, F. (2018). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri* (5. baskı). Seçkin Yayıncılık.

Karağaç, G. (2009). *Türkçenin söz dizimi* (1. baskı). Kesit Yayınları.

Karababa, S. (2013). *Fezva Hepçilingirler'in romanlarında söz varlığı* (Tez No. 357098) [Yüksek lisans tezi, Pamukkale Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Karabulut, C. (2019). *Mustafa Rubi Şirin'in eserlerinin söz varlığı açısından incelemesi* (Tez No. 576875) [Yüksek lisans tezi, Fırat Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Karasar, N. (2005). *Bilimsel araştırma yöntemi* (14. baskı). Nobel Yayınları.

Kargın, F. (2019). *6, 7 ve 8. sınıf Türkçe ders kitaplarındaki söz varlığı öğeleri üzerine bir inceleme* (Tez No. 615021) [Yüksek lisans tezi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Kılıç, A. Ş. (2019). *Emine Işınsu'nun Sancı isimli eserinin söz varlığı açısından incelenmesi* (Tez No. 565003) [Yüksek lisans tezi, Cumhuriyet Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Kılınç, O. (2020). Sevinç Çokum'un "Bizim Diyar" romanında söz varlığı. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 13(71), 57-65.

Kılınçarslan, B. (2009). *Orhan Veli'nin şiirlerinde kelime sıklığı üzerine bir araştırma* (Tez No. 249739) [Yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Kır, E. (2009). *Yahya Kemal Beyatlı'nın nesirlerinde söz varlığı* (Tez No. 252998) [Yüksek lisans tezi, Sakarya Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Kır, T., Kırman, E. & Yağız, S. (2019). *Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu Türkçe 7. sınıf ders kitabı*. MEB Yayınları.

Kızıltepe, Z. (2021). İçerik analizi. İçinde F. N. Seggie & Y. Bayyurt (Eds.), *Nitel araştırma-yöntem, teknik, analiz ve yaklaşımları* (ss. 260-274). Anı Yayıncılık.

Korkmaz, Z. (2009). *Türkiye Türkçesi grameri-şekil bilgisi* (3. baskı). Türk Dil Kurumu Yayınları.

Küçük, M. (2019). *Abdülhak Şinasi Hisar'ın bazı eserlerinin söz varlığı üzerine* (Tez No. 563073) [Yüksek lisans tezi, Sakarya Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Maden, S., Maden, A. & Demir, R. (2017). Türkçe ders kitaplarındaki söz varlığının öğrenci etkinliklerine yansması. *International Journal of Language Academy*, 5(3), 235-251. <http://dx.doi.org/10.18033/ijla.3511>

Mete, G., Karaaslan, M., Kaya, Y., Ozan, Ş. & Özdemir, D. (2018). *Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu Türkçe 8 ders kitabı*. MEB Yayınları.

MEB. (2019). *Türkçe dersi öğretim programı (İlkokul ve ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıflar)*.

Öz, G. (2012). *İlköğretim sekizinci sınıf Türkçe ders kitaplarının söz varlığı bakımından incelenmesi* (Tez No. 314240) [Yüksek lisans tezi, İnönü Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Parlak-Kalkan, G. (2013). Yavuz Bülent Bâkiler'in "Seninle" adlı şiir kitabının söz varlığı. *Turkish Studies*, 8(4), 1197-1206. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.4759>

Pilav, S. (2008). *Üniversite birinci sınıf öğrencilerinin söz varlığı üzerine bir araştırma* (Tez No. 218471) [Doktora tezi, Gazi Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Salmanlı, N. (2018). *Abbas Sayar'ın "Can Şenliği" adlı romanının söz varlığı açısından değerlendirilmesi* (Tez No. 490550) [Yüksek lisans tezi, Cumhuriyet Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Şen, E. (2019). 1980-2008 yılları arasında yazılmış yerli çocuk tiyatrosu metinlerinin söz varlığı açısından incelenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 7(1), 79-93.

Şimşek, R. (2020). Derlem tabanlı bir çalışma: 7. sınıf Türkçe ders kitaplarının söz varlığı. *Çukurova Araştırmaları*, 6(1), 231-243. <http://dx.doi.org/10.29228/cukar.43689>

Şimşek, R. (2021). 8. sınıf Türkçe ders kitabının söz varlığına yönelik bir inceleme. *Kesit Akademi Dergisi*, 7(28), 346-355. <http://dx.doi.org/10.29228/kesit.52271>

Taner-Duman, M. (2019). *Değerler eğitimi ve söz varlığı açısından Bektaşî fıkraları* (Tez No. 566459) [Yüksek lisans tezi, İnönü Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Turhan, H. (2010). *8. sınıf Türkçe ders kitaplarındaki metinlerin söz varlığı açısından incelenmesi* (Tez No. 274442) [Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

TDK. (2011). *Türkçe sözlük* (11. baskı).

TDK. (2018). *İmla kılavuzu* (27. baskı).

Türk, V. (2018). Türkçenin söz varlığı. İçinde M. Macit & S. Cavkaytar (Eds.), *Türk dili-1* (ss. 158-187). Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Uluçay, M. (2014). Destan şairi Fazıl Hüsnü Dağlarca'nın söz varlığı. *Turkish Studies*, 9(9), 1023-1034. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.7189>

Uludağ, Ç. (2010). *7. sınıf Türkçe ders kitaplarının söz varlığı açısından incelenmesi* (Tez No. 264145) [Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Uslu, K. (2010). *MEB 9. sınıf Türk edebiyatı ders kitabındaki metinlerin söz varlığı açısından değerlendirilmesi* (Tez No. 264151) [Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Yavuz, M. (2020). *Türkçe dersi öğretim programı ve 6. sınıf Türkçe ders kitaplarının söz varlığı açısından incelenmesi* (Tez No. 647597) [Yüksek lisans tezi, Akdeniz Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Yıldırım, N. (2018). Orhan Pamuk'un "Cevdet Bey ve Oğulları" romanında söz varlığı. *Uluslararası Türk Lehçe Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 301-318.

Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (8. baskı). Seçkin Yayıncılık.

Kemiksiz, Ö. (2022). Ortaokul Türkçe ders kitaplarının söz varlığı: Özel adlar, *Mavi Atlas*, 10(1), 29-46.

Yolcu, F. (2018). "*101 Türk Efsanesi*" adlı eserin söz varlığının Türkçe öğretimi açısından değerlendirilmesi (Tez No. 505696) [Yüksek lisans tezi, Cumhuriyet Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.